

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version: Kaj Ahlsved : MÖK inledde tvåårigt Beethovenprojekt.
Österbottens tidning 30.9.2018 s. 15.

MÖK inledde tvåårigt Beethovenprojekt

RECENSION. Få personer i musikhistorien har skildrats så intensivt och kraftfullt som Ludwig van Beethoven (1770–1827).

KONSERT

"Beethoven"

Mellersta Österbottens Kammarorkester

Snellmansalen 28.9 kl. 19.00

Sakari Oramo, dirigent

Hanna Pakkala, altviolin

Beethoven – Gál – Beethoven

Han hade ingen lätt barndom, var hetlevrad och hans tilltagande dövhet ledde till förtvivlan men också en beslutsamhet och skaparkraft vars beskrivningar har antagit mytiska proportioner och övermänskliga undertoner. I hans levnadshistoria lever myten om den "manliga" skaparkraften och det manliga geniet.

Legenden om aristokraten Coriolanus person (ca 400 e.kr) svävar ännu mer mellan verklighet och mytisk historia. Beethovens uvertyr till skådespelet "Coriolanus" är skriven i revolutionär anda 1807 och i det dramatiska verket kan man följa Coriolanus öde och kamp när han mot sin moder och frus vilja väljer att anfälla Rom vars medborgare föraktar honom. Det finns olika varianter på berättelsens slut men MÖK och dirigent Sakari Oramo följde Coriolanus in i döden och behöll finalens intensiteten ända fram till det sista pulsslaget från den fallna "hjälten".

KVÄLLENS HUVUDPERSON och hjälte var Beethoven eftersom MÖK efter paus inledde det som har marknadsförts som "MÖK:s efterlängtrade kulturgärning", det vill säga en konsertserie som innefattar Beethovens

nio symfonier och som man går i mål med år 2020 när Karleby fyller 400 år. Det är onekligen en storsatsning som orkestern tar sig an eftersom en del av symfonierna har monumentala och resurskrävande proportioner långt utanför vad en kammarorkester kan uppbåda ensam.

En ännu större kulturgärning hade det varit ifall någon kvinna också hade getts möjlighet att i egenskap av dirigent tolka Beethovens symfonier. Att fyra män engagerats för att tygla Beethovens nio symfonier späder ytterligare på bilden av dirigentskapet som ett manligt domän. Jag hoppas orkestern problematiserar dessa saker i samband med det publikarbete

som görs inför konserterna.

MÖK och Oramo verkade ordentligt taggade på att komma igång och hugga tag i Beethovens etta som ligger precis i skarven mellan klassicismen och romantiken. Oramo dirigerade från hjärtat och verkade njuta av stora mått. Under hans ledning fungerade orkestern som ett väloljat maskineri som han bara trimmade lite här och där. Oramo mejslade fram en välbalanserad symfoni – med en mycket fin andra sats – som trots sin välslipade kliniskhet hade sitt ursprung i glädje och likriktad motivation. Bravo!

Inklämd mellan Beethovenverken fanns musik av österrikaren

Hans Gál (1890-1987) vars öde och skaparkraft kuvades år 1933 när Hitler kom till makten. Nazisterna utdömde hans musik som degenererad musik ("entartete musik") och fick därför inte framföras. Judiske Gál flydde till slut till de brittiska öarna och där skrev han en svit för altsaxofon och piano. Svitens version för altviolin och orkester op. 102a (1949-1950) fick vänta på sin världspremiär ända tills i fredags.

Inför framförandet kändes svitens snabba satser (som trumpetister borde kolla in!) mera lämpade för saxofonens mera distinkta attack men mina tvivel kom på skam. Kvällens solist, MÖK:s egen soloartist Hanna Pakkala, gjorde verkligen sviten till sin – och altviolinens. Framför allt den graciösa tredje satsens lugna B-del var njutbart musicerande ovanpå ett välbalanserat orkestergång.

VERSIONEN FÖR altviolin och orkester är mjuk och behaglig och Pakkala höll liv i de långa lite yvigt böljande lyriska fraserna. Solostämman är spännande och utmanande men verket som helhet känns lite jämntjockt av vilket en del har sin orsak i att altviolin – speciellt i andra och fjärde satsen – har lite svårt att hävda sig i den dynamiska kampen med orkestern och dess lite ivriga blåsare. Ur ett internationellt perspektiv är Gál-premiären med tillhörande skivinspelning en kulturgärning av modell större.

Kaj Ahlsved
